

Charita

časopis Slovenskej katolíckej charity

ročník XXVI./2017/02 (nepredajné)

TÉMA
PRÁCA V TERÉNE

august 2017

EDITORIÁL 03

AKTUALITY

Z arci/diecéznych charít 04
Zo sekretariátu 06

TÉMA

Mobilné poradenstvo ako moderná forma pomoci 08
Mesačník Cesta je jednou z možností, ako zmeniť kvalitu života 10
Terénny hospic umožňuje ľuďom odísť v kruhu najbližších 12

ROZHOVOR

s generálnym sekretárom SKCH Erichom Hulmanom 14

PROJEKT

Obchodovanie s ľuďmi nie je záležitosťou minulosti 16

PRÍBEHY

Liečivé účinky Samárie 18

SKCH V OBRAZOCH

Afrika 20

KALENDÁR

Prípravované podujatia 23

Adresár SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity

Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
E-mail: sekretariat@charita.sk
http://www.charita.sk/
IBAN SK97 0900 0000 0001 7687 5345
Slovenská sporiteľňa

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Krasinského 6,
821 04 Bratislava
Tel.: 02-442 50 374
E-mail: charitaba@charitaba.sk
http://www.charitaba.sk/
IBAN SK92 3100 0000 0040 1007 8918
Sberbank

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: sekretariat@charitatt.sk
http://www.charitatt.sk/
IBAN SK71 7500 0000 0040 0829 7855, ČSOB

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax.: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
http://www.charitabb.sk/
IBAN SK23 0200 0000 0007 3684 1312, VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 500, Fax: 053-4424 500
E-mail: caritas@caritas.sk
http://www.caritas.sk/
IBAN SK28 0200 0000 0000 2963 4592, VÚB

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Kósu-Schoppera 141/22,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.sekretariat@gmail.com
IBAN SK92 0200 0000 0000 1813 7582, VÚB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
IBAN SK52 7500 0000 0005 1302 6193, ČSOB

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
http://www.gkcharita-po.sk/
IBAN SK18 7500 0000 0040 0842 5976, ČSOB
VS: 001-10

Gréckokatolícka

eparchiálna charita Košice
Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
E-mail: eparchialnacharitakosice@gmail.com
IBAN SK77 3100 0000 0043 5022 8409
Ľudová banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
http://www.charitaza.sk/
IBAN SK31 0900 0000 0004 2470 2305
Slovenská sporiteľňa

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: sekretariat@charitanitra.sk
http://www.charitanitra.sk/
IBAN SK42 0200 0000 0006 9194 3162, VÚB

Slovenská katolícka charita (SKCH) poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmysľanie.

Pre viac informácií: info@charita.sk, www.charita.sk

Práca v teréne je náročná, ale prináša veľa dobra

foto: Ivan Duda

Ulica, cesta, zastávka autobusu, útulok, ubytovňa, domáce prostredie. Toto všetko sú miesta, ktoré sú zamestnancom našich arcidiecéznych a diecéznych charít dôverne známe. Mnohí z nich ich denne navštevujú, aby podali pomocnú ruku ľuďom, ktorí sa ocitli v zložitej životnej situácii. Týmto sa však celý príbeh pomoci, rovnako ako aktuálne vydanie časopisu Charita, len začína. V rámci témy práca v teréne sme sa rozhodli ponúknuť vám hneď niekoľko pohľadov na našu spoločnú prácu pre ľudí v núdzi na Slovensku, ako aj v zahraničí.

Ulica ako miesto stretnutia s inými ľuďmi je pre mnohých našich klientov miestom samoty a opustenosti. Pomôcť človeku, ktorý zažil úskalia takéhoto života na vlastnej koži, a súčasne ho učiť samostatnosti, bude asi vždy veľkou výzvou. Prostredníctvom distribúcie mesačníka Cesta a vďaka aktívnemu zapojeniu mnohých zamestnancov arcidiecéznych a diecéznych charít sa viacerým klientom postupne podarilo zaradiť späť do spoločnosti a každodenného života.

Domov je miesto, ktoré má každý z nás rád, kde sa teší a chodí s radosťou. Sú však situácie v živote, keď sa stáva miestom bolesti a utrpenia pre nás alebo našich blízkych. Choroba, prípadne staroba prinášajú so sebou v mnohých rodinách potrebu aktívnej pomoci. V prípade hospicovej a paliatívnej starostlivosti sa nám postupne podarilo odbúrať naviazanie na konkrétne miesto, a vďaka fungovaniu mobilných hospicov sa dostávame bližšie k tým, ktorí sú na takúto formu pomoci odkázaní.

Naša práca v teréne v mnohých prípadoch prekračuje aj hranice Slovenska. Projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi od roku 2008 s podporou viacerých partnerov a štátnych orgánov aktívne pomáha reintegrovať ľudí, ktorí sa stali obeťami tohto veľkého zločinu. Aktuálne bude SKCH v rámci tohto projektu realizovať aj asistované návraty, čím vytvorí priestor pomoci pre ďalších klientov. Uvedomujeme si, že všetky spomenuté činnosti by neboli bez ochoty a osobného nasadenia našich zamestnancov realizovateľné. Preto sa chceme aj touto cestou všetkým z nich poďakovať za ich náročnú službu.

Sme radi, že od tohto vydania časopisu Charita vám budeme pravidelne prinášať aj dve nové rubriky. V prvej z nich vám prinesieme pozvánky na podujatia, ktoré pripravujeme. V druhej si postupne predstavíme všetky naše arcidiecézne a diecézne charity. A keď sme už pri predstavovaní, prinášame vám aj rozhovor s novým generálnym sekretárom SKCH Ing. Erichom Hulmanom.

Ďakujeme vám za všetku vašu priazeň, modlitby a podporu.

Ján Michalský

VYDÁVA: Sekretariát Slovenskej katolíckej charity; IČO 00179132; ADRESA REDAKCIE: Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506, fax 02/5443 3097, e-mail: sekretariat@charita.sk, bankové spojenie Slovenská sporiteľňa, č. ú.: SK37 0900 0000 0001 7687 5345 VS 140; ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Ján Michalský; SPOLUPRACOVÁLI: Paulína Antlová, Marta Chabadová, Zuzana Brtánová, Silvia Popovičová, Kristína Kroftová, Jana Verdura, Jana Ursiny; OBÁLKA: Paulína Antlová; FOTO: Lalesh Aldarwish, Matthias Zomer, Paulína Antlová, Anton Frič, archív: SKCH, ADCH a DCH; GRAFICKÁ ÚPRAVA: SKCH, Ivan Duda; VÝROBA: ULTRA PRINT, s. r. o.; REGISTRÁCIA MK SR EV 3635/09, ISSN 1338-1504.

Časopis je nepredajný, vychádza trikrát do roka vďaka darcom Slovenskej katolíckej charity.

Jeho vydávanie môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na číslo účtu: SK37 0900 0000 0001 7687 5345, v. s. 140.

Zo záhrady na stôl

V nízkoprahovom dennom Charitatívno-sociálnom centre v Rožňave sa zameriavame hlavne na pomoc najchudobnejším ľuďom, žijúcim na okraji spoločnosti. Často prichádzajú s podlomeným zdravím, ale nedávajú to najavo. Nie sú šťastní, aj keď sa usmievajú. Neraz nevlastnia nič okrem toho, čo majú práve oblečené. Urobili sme teda rozhodnutie vybudovať pre týchto ľudí záhradku. Aby mali pocit, že vlastnia kúsok zeme, na ktorej si môžu niečo vypestovať. Niečo, čo bude ich. Privítali sme úsilie všetkých, ktorí chceli priložiť ruku k dielu. Svojpomocne s materiálom, ktorý sme mali k dispozícii – palety, hlina, náradie, priesady –, sa nám s Božou pomocou a prácou ľudských rúk podarilo postaviť priestor na vypestovanie plodín s minimálnymi nákladmi. Zeleninu, ktorú si klienti sami vypestujú, budú môcť použiť na prípravu jedla priamo v priestoroch nízkoprahového denného centra – ZO ZÁHRADY NA STÔL. Výsledkom tejto práce je dobrý pocit, úsmev na tvárach všetkých zúčastnených ľudí a očakávanie budúcej úrody.

DCHRV

Minidielňa na výrobu sviečok v Komunitnom centre v Sečovciach

V piatok 16. júna 2017 sme v našom Komunitnom centre v Sečovciach otvorili dielňu na výrobu sviečok. Za účasti splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Abela Ravasza, biskupského vikára, Zoltana Pasztora, zástupcov nemeckých podporovateľov a priateľov, zástupcov miestnej samosprávy, našich kolegov z komunitných centier v iných mestách sme ho požehnali a vlastnoručne vyskúšali výrobu. Veríme, že aj táto aktivita prinesie miestnej komunite osov a príležitosť zlepšiť životné podmienky. Vôľa nechýba. A kde je vôľa, tam je cesta.

ADCHKe

Dom Sv. Faustíny otvoril dvere verejnosti už po siedmykrát

Dom sv. Faustíny vo Svidníku (Gréckokatolícka charita Prešov), ktorý je domovom na polceste, pripravil už po siedmykrát deň otvorených dverí pre širokú verejnosť. Bohatý program sa začal svätou liturgiou, po ktorej o. Peter Milenky, známy gréckokatolícky kňaz a hudobník, zaspieval zopár svojich skladieb. Nádherným momentom bola pieseň „Mária“, ktorú si zaspieval spoločne s dievčatami zo zariadenia. Po krátkom privítaní hostí vedúcou zariadenia a úvodných slovách vystúpili dievčatá so svojím hudobno-kultúrnym programom. Pre vzácnych hostí si zamestnankyne a klientky pripravili poďakovanie v podobe ručne vyrobených srdiečok, ktoré sa stretlo s dojmami a slzami v očiach ocenených. Počas celého dňa si verejnosť mohla prezrieť priestory zariadenia a dozvedieť sa viac aj o dennom režime. Súčasťou dňa bola možnosť zmerania si krvného tlaku a glykémie sestrou ADOS. Program vyvrcholil v poobedných hodinách predajom časopisu Cesta spoločne s primátorom mesta Svidník. Predajom charitného časopisu vyzbierali sumu 343 €.

GrCHPo

Záhradná cukráreň v Považskej Bystrici

Už po tretíkrát sa záhrada Detského charitného domu v Považskej Bystrici zmenila na cukráreň. V nedeľu 11. júna 2017 bol pre všetkých návštevníkov pripravený bohatý program, ktorého súčasťou bola svätá omša, koncert speváčky Mirky Miškechovej a tanečné vystúpenie detí pod vedením vychovávateľky Margarétky. Slnéčné počasie, hudba a skákací hrad prilákali veľkých i malých. Mnohí si pochvaľovali aj chutné koláčiky, kávu a nápoje, ktoré s radosťou ponúkali naše deti. Kto na túto skvelú akciu zabudol, nech si ju radšej poznačí do kalendára na budúci rok!

DCHZa

Gymnazisti v Dome Charitas Trstená

V spolupráci s občianskym združením VIAC sa náš Dom Charitas už trikrát zapojil do projektu „Toto mesto ťa potrebuje“, cieľom projektu je zmobilizovať mladých ľudí – gymnazistov druhého ročníka – počas „maturitného týždňa“, aby mladí ukázali svoj potenciál pri rôznych činnostiach. V tomto roku ukázali svoje kvality v plnej miere. Vďaka ich fantázii a mládežníckej chuti sme u nás v Dome Charitas sv. Františka z Assisi v Trstenej prežili výnimočný deň. Študenti sa nezľakli starých, chorých, ubolených klientov a pripravili pre nich množstvo aktivít. Jedna z nich bola veľmi výnimočná a netradičná: Živé „Človeče, nehnevaj sa“ v podaní dvoch súťažných tímov – obyvateľov starej budovy proti novej budove. Študenti im robili živé figuríny, pohybujúce sa po hracom poli nakreslenom na nádvori domu. Aktivity organizované podľa návrhu našich gymnazistov boli veľmi príjemné a povzbudivé. Všetci sa snažili spontánnou a nenápadnou formou zapojiť všetkých zamestnancov a klientov bez rozdielu. Výsledkom májového dňa bol obraz, ktorý spečatili naši klienti a študenti vlastnými odtlačkami prstov a foto momentkami. Ďakujeme, že sa nezabúda na rokmi poznačených ľudí.

SpKCH

Podporná skupina pre príbuzných ľudí s duševným ochorením

V zariadení Bratislavskej arcidiecéznej charity Domov sociálnych služieb a rehabilitačné stredisko Samária organizujeme raz mesačne (vždy v posledný štvrtok v mesiaci) podpornú skupinu pre príbuzných, ktorí majú člena rodiny s duševným ochorením. Duševné ochorenia so sebou často prinášajú náročné situácie pre celú rodinu, ktorá zažíva dosiaľ nezažitú zmenu a ocitá sa v neistote. V skupine dávame priestor na to, aby sme sa podelili o naše skúsenosti, obavy, otázky a spoločne hľadali cestu, ako ďalej. Skupina je organizovaná pod odborným vedením psychológa. Jedno stretnutie trvá 60 – 90 minút a účasť je bezplatná a nezáväzná. V prípade záujmu je potrebné sa vopred prihlásiť telefonicky na čísle 0910 842 995 alebo emailom: psycholog@charitaba.sk. Táto podporná skupina je spolufinancovaná mestskou časťou Bratislava-Ružinov.

BACH

Odborné učebne v Ugande navštevujú prvé študentky

Centrum Nepoškvrneného srdca Panny Márie v Ugande, ktoré Slovenská katolícka charita (SKCH) prevádzkuje od roku 2012, podáva pomocnú ruku aktuálne viac ako 50 HIV pozitívnym deťom. Ide zväčša o siroty a polosiroty, ktoré AIDS pripravil o jedného alebo oboch rodičov. Našou snahou je byť im oporou, ponúknuť im lásku, starostlivosť a prijatie, dbať o ich zdravotný stav, dohliadať na ich výchovu a vzdelanie. Budovanie centra prebieha postupne a v roku 2016 sa podarilo v jeho priestore vybudovať novú budovu škôlky a nové odborné učebne, v ktorých budú môcť deti z centra, ako aj zo širšieho okolia získať svoje prvé pracovné zručnosti. Prostredníctvom nadobudnutej praxe sa v budúcnosti ľahšie uplatnia ako šikovní stolári, murári či krajčírky. Kým škôlka privítala najmenšie deti už skôr, odborné učebne budú sprevádzkované postupne. Ako prvá otvorila svoje brány začiatkom marca 2017 krajčírka učebňa, ktorú aktuálne navštevuje prvých 5 študentiek, ku ktorým sa postupne pridajú ďalšie.

Pripravujeme zavádzanie štandardov riadenia Caritas Internationalis

Štandardy riadenia Caritas Internationalis boli hlavnou témou školenia, ktoré sa uskutočnilo v dňoch od 10. do 11. apríla 2017 v Bratislave. Zúčastnili sa ho všetci vedúci zamestnanci, ako aj manažéri jednotlivých projektov Slovenskej katolíckej charity (SKCH). Hlavnou lektorkou školenia bola pani Pavla Müllerová, ktorá pracuje pre Charitu Česká republika a je zároveň koordinátorkou zavádzania štandardov kvality Caritas Internationalis. V rokoch 2015 – 2019 sa jednotlivé členské charity, ktorých je celosvetovo viac ako 160, môžu dobrovoľne zapojiť do svojej postupnej implementácie štandardov. Tento proces zahŕňa niekoľko krokov, ktoré musí každá charita v tomto období absolvovať. Po podaní prihlášky je potrebné vypracovať veľmi komplexný sebahodnotiaci dotazník, ktorý sleduje štyri základné oblasti fungovania konkrétnej národnej charity, a to: zákony a etické kódexy, správu a organizáciu, financie a zodpovednosť, a zapojenie zainteresovaných subjektov (partnerov, darcov). Práve správne vypracovaniu dotazníka bolo venované aj aktuálne školenie, keďže tento dotazník je jedným z nevyhnutných krokov na ceste k jednotným štandardom riadenia, tak ako ich predkladá Caritas Internationalis.

Prvá tohtoročná distribúcia potravinovej pomoci

V dňoch od 6. marca do 10. apríla 2017 prebehla prvá distribúcia potravinových balíčkov v rámci Operačného programu FEAD (OP FEAD) v tomto roku. Slovenská katolícka charita (SKCH) prostredníctvom ôsmich spolupracujúcich organizácií počas nej celkovo rozdá 39 856 potravinových balíčkov. OP FEAD je zameraný na zmiernenie potravinového a materiálneho nedostatku najodkázanejších osôb. Na Slovensku je zameraný na zníženie nedostatku potravín a základných hygienických potrieb u príjemcov pomoci v hmotnej núdzi a osôb bez prístrešia. SKCH je v rámci OP FEAD zapojená do dvoch oblastí podpory, konkrétne do poskytovania potravinových balíčkov so sprievodnými opatreniami a poskytovania hygienických balíčkov so sprievodnými opatreniami. Súčasťou poskytovania potravinovej pomoci sú sprievodné opatrenia, v rámci ktorých je klientom poskytované najmä sociálne poradenstvo. V rámci sprievodných opatrení dostávajú klienti informačný leták, ktorý okrem kontaktných údajov na konkrétnu organizáciu obsahuje aj rôzne zaujímavé informácie. SKCH prostredníctvom distribúcie potravinových balíčkov osloví v rámci aktuálnej distribúcie viac ako 19-tisíc konečných príjemcov.

Ocenenie za našu pomoc vo Vietname

Vo štvrtok 18. mája 2017 počas slávnostnej promócie udelil rektor Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc., medailu Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety prezidentovi Slovenskej katolíckej charity (SKCH) Mons. Štefanovi Sečkovi a generálnemu sekretárovi SKCH Radovanovi Gumulákovi za charitatívne projekty SKCH vo Vietname. SKCH prostredníctvom projektu Adopcia na diaľku® dlhodobo podporuje vzdelávanie detí v tejto ázijskej krajine. Deti v najmenej rozvinutých častiach krajiny by bez tejto pomoci zostali bez vzdelania. Toto ocenenie je poďakovaním pre všetkých slovenských adoptívnych rodičov, ktorí už viac ako 20 rokov podporujú vzdelávanie detí zapojených v projekte Adopcia na diaľku®.

Privítali nás projekty v Ugande a Rwande

V dňoch od 2. do 9. mája 2017 absolvovali zástupcovia SKCH pracovnú cestu do oboch krajín zameranú na monitoring projektov, ako aj na plánovanie nových aktivít. Spolu s generálnym sekretárom SKCH Radovanom Gumulákom a koordinátorom rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Martinom Vittekom sa zúčastnil pracovnej cesty aj nový generálny sekretár SKCH, pán Erich Hulman. Počas návštevy jednotlivých projektov sa tak mohol osobne oboznámiť s doterajšou činnosťou SKCH v oboch krajinách a aj bližšie spoznať miestne cirkevné autority, regionálnych partnerov, ako aj slovenských dobrovoľníkov, ktorých na tieto projekty SKCH pravidelne vysiela. Prvou krajinou, ktorú spoločne navštívili, bola Uganda, v ktorej SKCH od roku 2012 prevádzkuje Centrum Nepoškvrneného srdca Panny Márie. Počas pobytu v centre sa zástupcovia SKCH bližšie oboznámili aj s pokračujúcou výstavbou ďalších odborných učební. Budúci generálny sekretár a koordinátor rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci následne navštívili aj susednú Rwandu, v ktorej SKCH od mája 2016 prevádzkuje Kultúrne centrum sv. Vincenta Pallottiho pre deti v pútnickom meste Kibeho. Okrem stretnutia so zástupcami rehole pallotínov mali možnosť stretnúť sa aj s miestnym biskupom Célestinom Hakizimom. Osobne navštívili aj niektoré dediny, z ktorých pochádzajú deti, ktoré navštevujú centrum. Mali tak možnosť bližšie spoznať veľmi jednoduché zázemie a životné podmienky mnohých z nich.

Živá voda v irackom Kurdistane

Vďaka podpore Konferencie biskupov Slovenska (KBS) v spolupráci s humanitárnou organizáciou Shingala Azad sa Slovenskej katolíckej charite (SKCH) podarilo v najkratšom možnom čase obnoviť v irackom Kurdistane studne zničené teroristami z ISIS. Pri letných teplotách, ktoré v Iraku dosahujú aj 50 °C, je voda kľúčová na prežitie a postupnú obnovu zničenej krajiny. V nedeľu 28. mája 2017 boli slávnostne uvedené do prevádzky dve nové studne neďaleko dediny Sherfadin. Význam tejto udalosti podčiarkuje aj fakt, že v provizórnych táboroch tu žije viac ako 4 500 jezidských vysídlencom. Studne poskytnú miestnym obyvateľom kvalitnú pitnú vodu, ktorá bude v blížiacich sa letných mesiacoch kľúčová na prevenciu pred dehydratáciou a infekčnými chorobami. Tento projekt je len jedným z projektov, ktoré SKCH prostredníctvom podpory zo strany KBS v irackom Kurdistane dlhodobo realizuje.

ilustračné foto: Laleah Aldarwish

Mobilné poradenstvo ako moderná forma pomoci

Súčasná doba prináša mnohé problémy, ktoré negatívne ovplyvňujú život jednotlivcov i rodín bez ohľadu na vek, pohlavie, národnosť, náboženské presvedčenie či príslušnosť k menšine. Na ich riešenie slúži vytvorená sociálna sieť pobytových, ambulatných i terénnych sociálnych služieb. Mimoriadne potrebnou a vyhľadávanou sociálnou službou pre široké vrstvy obyvateľov je špecializované sociálne poradenstvo vykonávané formou ambulatnou a formou terénnej sociálnej práce.

Pomoc, ktorá príde k tebe

Terénna práca nie je iba o ošetrovaní rán či rozdávaní potravín. To, čo ľudia často potrebujú, je dobrá rada. Veľmi úspešnou a žiadanou formou terénnej sociálnej práce sú mobilné poradne. Ich výhodou je skutočnosť, že môžu vzniknúť pri akomkoľvek obecnom alebo farskom úrade, ktorý im sprístupní aspoň jednu miestnosť. Na toto miesto prichádzajú sociálni poradcovia jeden- alebo dvakrát týždenne a sprostredkovávajú odborné poradenstvo núdzným ľuďom. Ide o sociálnu službu, ktorá je veľmi efektívna a nízkonákladová. Priestory sú poskytnuté bezplatne a sociálni poradcovia taktiež poskytujú poradenstvo bezplatne, keďže je súčasťou ich pracovnej náplne. Vytvára sa tak vzájomne výhodná spolupráca, cieľom ktorej je zlepšiť dostupnosť odborného poradenstva osobám sociálne vylúčeným

a osobám ohrozeným sociálnym vylúčením. Ide predovšetkým o jednotlivcov či rodiny, osamelé matky s deťmi, osoby, na ktorých je páchané násilie, alebo sú ohrozené domácim násilím. Cieľovou skupinou sú aj ľudia so závislosťou od návykových látok, osoby s rôznym zdravotným postihnutím, seniori, prípadne rodinní príslušníci týchto skupín. Mobilné poradenstvo poskytujeme pre všetkých, ktorí požiadajú o odbornú pomoc.

Alkohol aj exekúcie

Pilotný projekt poskytovania mobilného poradenstva v Spišskej katolíckej charite sa začal v roku 2016 v obci Smižany a v Liptovskom Mikuláši. Vznikol ako odpoveď na opakované žiadosti zástupcov miestnej samosprávy, dobrovoľníkov z farskej charity či iných

odborníkov z oblastí pomáhajúcich profesií, ktorým nie je ľahostajný osud všetkých, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Už zhrádko sme zaznamenali vysoký záujem zo strany občanov, ktorí dovtedy nemali vedomosť o tom, že existuje aj takáto forma odbornej pomoci. Vo svojich problémoch často nevedeli, čo robiť a na koho sa obrátiť s prosbou o pomoc. To sa však poskytovaním mobilného poradenstva zmenilo. Od januára 2016 využili odborné služby oboch mobilných poradní takmer dve stovky žiadateľov a ich príbuzných. Odborní zamestnanci mobilných poradní im poskytli stovky konzultácií. Dôvody, pre ktoré vyhľadávajú pomoc, sú rôzne. K tým najčastejším patrí riešenie problémov súvisiacich s násilím v rodine, neplatením výživného či závislosť od alkoholu. Ďalšou oblasťou častého poradenstva je pomoc pri vybavovaní sociálnych dávok, exekúcií alebo nevýhodných úverov najmä nízkopriímových skupín obyvateľov. Mnoho ľudí rieši otázku súvisiace so zabezpečením starostlivosti o rodičov alebo starých rodičov, alebo o zdravotne postihnutých príbuzných, ale aj o dlhodobo nezamestnaných a osoby bez domova.

foto: archív SpKCH

Isť ešte ďalej

V dôsledku pozitívnych ohlasov a záujmu klientov plánujeme rozšírenie aktuálneho počtu mobilných poradní aj do iných regiónov. Z týchto dôvodov chceme v roku 2018 rozšíriť počet mobilných poradní v okrese Spišská Nová Ves o ďalšie dve, a to v obciach Markušovce a Rudňany, kde je vysoký počet osôb v hmotnej a sociálnej núdzi, týraných žien, osôb dlhodobo nezamestnaných, dysfunkčných rodín, či osôb so závislosťou od alkoholu. Plánujeme spustiť pilotný program poskytovania mobilného poradenstva aj v meste Stará Ľubovňa. Je veľké množstvo ľudí v núdzi, ktorí potrebujú pomoc a radu. Naším cieľom je sprístupniť sociálnu službu všetkým žiadateľom, ktorí sa z rôznych dôvodov ocitli v ťažkej životnej situácii, či už v dôsledku veku, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo nesprávneho rozhodnutia, a pomôcť im zlepšiť ich sociálnu a životnú situáciu.

foto: archív SpKCH

Príbeh z poradne sv. Bakhity, Liptovský Mikuláš

Jedného dňa, asi pred dvoma mesiacmi, zaklopala na poradňu pani – nešťastná zo svojho života v manželstve. Poradňu navštevovala opakovane a žiadala o pomoc, chcela sa rozviesť. Poradca pri opakovanej komunikácii s klientkou vnímal, že je možno ešte šanca na vzťahu – manželstve zapracovať a hľadať cesty k spokojnosti oboch partnerov. Klientka rozprávala svoje zážitky z 25-ročného manželstva plné strastí, nešťastia, nedorozumení, dokonca aj násilia z minulosti. No zároveň v jej rozprávaní bolo aj mnoho úsmevných a pekných zážitkov, ktoré s manželom ešte vedia spolu prežívať, vedia sa smiať, objímať a byť spolu. A to bol signál, ktorého sa poradca „chytí“, a keď prišla aj zo strany manžela klientky spätná väzba, že chce a je ochotný vstúpiť do párovej terapie, v tom momente sa nepísal návrh na rozvod, ale vybavoval sa termín u pani psychologičky, ktorá uvedený manžel-ský pár zobrala do párovej terapie, kam chodia dodnes. Držíme im obom palce, modlíme sa za nich a podporujeme ich ochotu hľadať cestu spoločného šťastia a spokojnosti aj po 25 rokoch manželstva.

ilustračné foto: Matthias Zomer

Mgr. Marta Chabadová, Zuzana Brtáňová

foto: archiv GRCHPo

Mesačník Cesta je jednou z možností, ako zmeniť kvalitu života

Mesačník Cesta je charitný, pouličný, duchovný a odborný časopis o kvalite života, vydávaný s cirkevným schválením ako doplnková služba Gréckokatolíckej charity Prešov.

Zrod myšlienky mesačníka Cesta

Časopis Cesta sa rodil postupne v priebehu druhej polovice roku 2002 na pôde Gréckokatolíckej charity Prešov. Pri zrode myšlienky stál terapeut v Útulku Archa, Marek Badida, študent teológie, ktorý pri dennom kontakte s ľuďmi v núdzi, ľuďmi bez domova, uvažoval nad ich osudmi. Každý jedinečný osobný príbeh, skúsenosť a životné trápenia klientov túžil dať na papier. Prvé číslo vyšlo v októbri a názov časopis dostal podľa Resocializačného systému „Cesta k domovu“ a podľa evanjeliového odkazu Ježiša Krista: „Ja som cesta, pravda a život.“ Prvé výtlačky boli čiernobiele, bez fotografií, kde svedectvá klientov boli doplnené kresbami. Výtlačok kopírovali svojpomocne a samotní klienti pomáhali pri jeho skladaní a spínaní. V priebehu vývoja udalostí sa o rok mesačník Cesta stal oficiálnym pouličným časopisom Gréckokatolíckej charity Prešov. Časopis Cesta prešiel počas svojej 15-ročnej histórie viacerými zmenami. V súčasnosti ho môžete čítať ako plnofarebný časopis vo formáte A4. Príspevok na jedno číslo je 1,40 €, z ktorého polovica je venovaná priamo distributérovi. Práve toto je forma, ako si ľudia v núdzi, ľudia bez domova, slušne privyrábajú na svoje živobytie.

Predaj Cesty, práca v teréne

Poslaním časopisu je dať príležitosť klientom získať príjem na každodenné prežitie, sebaúctu, sociálne kontakty, pocit zodpovednosti a potrebnosti, ktorý je dôležitý pre každého z nás. V súčasnosti mesačník vytvára priestor na sebarealizáciu približne 57 distributérom v 11 mestách na Slovensku. Tvorba, koordinácia a samotný predaj predstavujú pomerne náročný a vzájomne prepojený proces. Spomedzi koordinátorov Cesty sa najdlhšie tejto práci venuje Daniel, ktorý v Prešove už 14 rokov pracuje s distributérmi. Na svoje začiatky spomína takto: „Na začiatku distributéri pristupovali k tejto práci nezodpovedne. Často chceli brať časopisy na dlh a mali sme veľké problémy od nich vymáhať pozdĺžnosti. Distribuovali časopis v opitosti, alebo po ukončení distribúcie požíli alkohol.“ Individuálnym prístupom ku každému distributérovi, stanovením jasných pravidiel distribúcie a pravidelnou kontrolou sa situácia začala meniť. Najdôležitejšie bolo rozhodnutie, že distribuovať časopis môžu len tí, ktorí absolvujú liečenie a abstínujú. Postupne sa podarilo vybudovať sieť spoľahlivých a zodpovedných distributérov.

Motivácia ľudí bez domova na zmenu života je oveľa náročnejšia. Skúsenému terapeutovi sa to však môže podariť a z človeka bez domova sa môže stať slušný občan. Distribúcia časopisu je súčasťou terapeutického procesu. Ľudia, ktorí sa po ukončení liečenia nemajú kam vrátiť a skončia v domove na polceste, potrebujú motiváciu a podporu, aby v nastúpenej abstinencii vytrvali. Mnohí si nevedia nájsť prácu a často ich dostihne minulosť v podobe exekúcie. Predaj časopisu Cesta je pre nich spôsobom, ako si zarobiť, dostať sa medzi ľudí a nadviazať nové kontakty. V osobe koordinátora nachádzajú oporu aj pomoc, poskytujú im rady, napríklad ako si zadeliť financie, ako si ušetriť, a on sa, samozrejme, zaujíma o to, ako nakladajú so získanými prostriedkami z predaja. Takto je zaručené, že peniaze sú použité zmysluplne, na zabezpečenie nákladov na bývanie, hygienu a podobne. Rovnako je predajca povinný vyzeráť slušne, čisto, počas predaja nesmie fajčiť a k zákazníkom sa musí správať zdvorilo. „V súčasnosti dlhodobo nemáme žiadne problémy s distribútorami, ale práve naopak. Aj verejnosť veľmi pozitívne vníma našich distribútorov, čomu nasvedčuje aj fakt, že radi obdarujú distribútorov malou pozornosťou, ako sú napríklad potraviny. Mnohí distribútori majú už stálych odberateľov. Časopis prešiel veľkou obrodou cez troch šéfredaktorov a momentálne dosahuje vysokú úroveň pouličného časopisu, čo potvrdzujú aj ohlasy od čitateľov, ktoré mesačne dostávame. Najväčšiu čitateľskú základňu máme v mestách Prešov a Humenné,“ zhodnotil Daniel Frohmann, koordinátor distribúcie mesačníka Cesta.

Ďalším príkladom toho, že človek vie na sebe pracovať a napredovať, je aj Alexander, predajca charitného časopisu Cesta v meste Prešov. Ako vyzerá jeho pracovný deň? „S predajom Cesty začínam o pol ôsmej a predávam do pol jednej. Skôr ako začnem, zvyknem si na mieste, ktoré mám pridelené, urobiť okolo seba poriadok. Pozbieram papieriky, igelitové vrecká alebo prázdne škatule, a všetko odnesiem do koša. Keď mám okolo seba poriadok, som spokojný. Aj zamestnanci supermarketu, a zvlášť pán riaditeľ, si pochvaľujú, že je všade čisto a poriadok. Potom predávam časopis. Počas dňa prejde veľa zákazníkov, ktorí sa pri mne zastavia, prispievajú mi a kúpia si časopis. Neraz ma aj poprosia, že si potrebujú odskočiť na toaletu, či by som im nedal pozor na vozík s nákupom. Niektorí si pri mne ponechajú bicykel alebo síka. Ja ľuďom rád vyhoviem, lebo sa teším, že mi dôverujú a pomáhajú, a ja sa im chcem aspoň týmto spôsobom odvdáčiť,“ hovorí hrdo Alexander, ktorý už niekoľko rokov býva v sociálnom mestskom byte. „Často si na víkendy a sviatky beriem k sebe svoju sestru, ktorá je po mozgovej príhode. Už nikdy sa nechcem vrátiť tam, kde som bol predtým, a viem, že to mám len a len vo svojich rukách. Chcel by som plnohodnotne žiť a pomáhať ľuďom, lebo aj mne mnohí pomohli. Som veľmi vďačný Bohu, charite a ľuďom, ktorí mi pomohli dostať sa z dna. Nech je môj čistý život pre nich odmenou, tak ako aj odmenou pre mňa samého,“ uzatvára Alexander.

foto: archív GrCHPO

foto: archív GrCHPO

Pohľad distribútorov alebo Ako vyzerá ich pracovný deň

„Žil som ako túlavý pes, špinavý, hladný a smädný. Zrazu som si uvedomil, že ma nebaví žiť, že takto žiť prasto nechcem. Bolelo ma, ako veľmi ubližujem svojej dobrej mame aj rodine. Povedal som si dosť. Po absolvovaní protialkoholického liečby som prešiel procesom resocializácie v Domove nádeje Prešov, a následne som chvíľu býval v Útulku Archa. Práve tam som dostal ponuku predávať časopis Cesta. Pred rokom som dostal sociálny jednoizbový byt. Ešte stále si ho postupne zariaďujem a som spokojný. Poberám invalidný dôchodok a príležitostne aj predajom charitného časopisu Cesta, ktorý mi vyplní a spestrí deň,“ povedal nám Ľubomír, distribútor v meste Prešov.

Silvia Popovičová

foto: archív DCHN

Terénny hospic umožňuje ľuďom odísť v kruhu najbližších

V Nitre v Brezovom hájiku, v pokojnom prostredí parku, stojí nenápadná jednoposchodová budova. Sídlí v nej Hospic – dom pokoja a zmiery u Bernadetky. Jeho zriaďovateľom je Nitrianska katolícka charita. Tento rok slávime desiate výročie nášho fungovania. Posledné 2-3 roky sme okrem lôžkového hospicu rozšírili našu službu aj do terénu a vznikol mobilný hospic.

Hospicový tím, v zložení lekár a sestry, vychádza z „kameného“ hospicu do domácností ťažko chorých a zomierajúcich pacientov. Tu v domácich podmienkach tlmí symptómy, ošetruje rany, podáva infúzie a robí úkony, ktoré sú v týchto podmienkach možné. Naším cieľom je zlepšiť kvalitu života tých, ktorí sa rozhodli zomierať v domácich podmienkach, sprevádzať ich a pomáhať príbuzným. Podmienkou našej starostlivosti je to, že príbuzní sú schopní opatriť svojho chorého, a že stav pacienta sa dá v domácnosti zvládnuť. Táto terénna služba je pre mnohých veľmi vítanou pomocou. Je totiž pravdou, že najlepšie sa umiera doma a medzi svojimi.

Nič lepšie sme pre neho nemohli urobiť

Dcéra spolu s mamou sprevádzali otca až do smrti. Mama sa o neho starala nepretržite 24 hodín denne niekoľko mesiacov. Ešteže boli dve, ináč by sa to nedalo. V starostlivosti pomohla aj naša služba mobilného hospicu. Dcéra hľadala odbornú pomoc, hoci sama bola lekárka a jej matka zdravotná sestra. „Potrebovali sme, aby nám niekto pomohol s úkonmi, s ktorými sme nemali skúsenosť,“ vraví dcéra. Zomieranie v domácom prostredí je za určitých podmienok „ideálnym“ spôsobom zomierania hlavne pre zomierajúceho samého. „Nikdy nebol sám, bol doma, bol s nami a odišiel medzi svojimi,“ spomína dcéra. Pre príbuzného je to však takmer vždy náročná

a veľmi vyčerpávajúca činnosť. Okrem fyzickej náročnosti blízkyh najviac zaťažuje pocit bezmocnosti a veľkej zodpovednosti. Okrem silnej viery, ktorá im ako veriacim najviac pomáhala, bola pre nich podstatná pomoc zvonku, keď im niekto odborne poradí a sníme z ich pliec ťarchu rozhodovania. Môžu sa spoľahnúť a to ich veľmi odbrementeňuje. Môžu kedykoľvek zavolať a telefonicky konzultovať často meniace sa príznaky ochorenia, ba, ak je to potrebné, prichádzame v ťažkostiach aj osobne. Tí, ktorí to prežili, vedia o tom svoje. Na začiatky si spomína aj dcéra: „*Bola som skoro zúfalá, nevedela som, ako ďalej. Vtedy, čisto náhodou, som si na internete otvorila heslo hospic a zbadala som, že majú aj službu mobilného hospicu. Hneď som pochopila, že je to, čo potrebujeme. Zavolala som, a ešte v ten deň nás prišli navštíviť. Pomohli nám a odvtedy nás pravidelne navštevovali. Spolu sme riešili všetky zdravotné ťažkosti a problémy.*“ My, mobilný hospic, sme odvtedy prebrali odbornú zodpovednosť. Otec zomieral pomaly, ako to často v domácich podmienkach pozorujeme, ale pokojne, so zachovaním si ľudskej dôstojnosti, na ktorej mu veľmi záležalo.

Týmto spôsobom chcem poďakovať

– povedala nám najstaršia dcéra našej chorej, ku ktorej sme denne chodili. Jej mamička bola dobrá pacientka, bola v chorobe veľmi ohľaduplná. Dcéra bola už dôchodkyňa, ale ešte v plnej sile a matka ako pacientka dobrá, pokojná a spolupracujúca. A, čo tak často nevidieť, boli obe otvorené téme smrti. Dalo sa s nimi úprimne hovoriť o tom, čo ich čaká. Sú to vzácné rozhovory o utrpení, chorobe, zomieraní, smrti a o tom, ako sa na ňu najlepšie pripraviť. Z vlastnej skúsenosti viem, že ťažko chorý si praje už len odísť z tohto sveta. Je odvrátený od všetkých dobier, už hľadá len akoby na bránu a chce, aby sa mu otvorila. Príbuzný, naopak, plače, smúti a svojou naviazanosťou mu bráni odísť. Je to akési silné vnútorné puto, ktoré nedovoľuje zomierajúcemu zomrieť. Ten ho akoby ticho rešpektuje, ale sám túži po inom. Príbuzný musí na to prísť sám, nedá sa mu to nadiktovať. Len on sám môže vo vnútri to puto rozviazať a s veľkou dávkou hrdinskosti a sebazaprenia nechať toho druhého odísť. Preto je lepšie, keď sú takto naviazaní ľudia v domácom prostredí, keď jeden druhého nepretržite sleduje a všestranne mu pomáha. Takto príde príbuzný k vnútornému presvedčeniu, že daná situácia je už pre jeho drahého neúnosná a že by mu bolo lepšie už zomrieť. Keď sa k tomuto vnútorne prepracuje, často zakrátko chorý pokojne odíde na večnosť. Sám príbuzný pocíti akýsi vnútorný pokoj a vyrovnanosť. To je napokon výsledok starostlivosti o zomierajúceho v domácom prostredí.

Jej zomieranie stmelilo našu rodinu

– vyjadrila sa dcéra, ktorá sa starala o svoju matku. „*Bolo nás viac detí. Každý bol však inde, i keď nie ďaleko, v jednom meste. Predtým sme sa navštevovali príležitostne, aj keď boli medzi nami dobré vzťahy. Matka veľmi túžila zomrieť doma. Nepýtala sa veľmi na svoj stav, poznala, ako je to v nemocnici. Tam je to akési ľahostajné, chladnejšie a neosobné. A to nechcela. Mala som to šťastie, že mi v práci umožnili zostať doma pri nej a starať sa o ňu. A ona mi to vracala veľkou nenáročnosťou. Chorobu a všetky príznaky prijímala veľmi odovzdané, skutočne nebolo pre mňa veľmi ťažké starať sa o ňu. Zomierala pokojne, nebránila sa, nič nežiadala. Moji súrodenci ju tiež z tohto dôvodu radi navštevovali. Chodili častejšie ako inokedy, pomáhali mi rôznymi spôsobmi. Veľmi nás to stmelilo.*“ My, z mobilného hospicu, sme tam začali chodiť najprv na sledovanie a reguláciu liečby bolesti, potom na podávanie infúzií. Neskôr, keď sa bolesť zväčšovala, sme naučili dcéru, ako podávať matke silné analgetiká cestou injekčného dávkovača. Dcéra bola šikovná, rýchlo sa všetko, čo bolo treba, naučila. Všetko videli aj jej

deti. I keď možno o tom nehovoria, ale raz, keď sa dostanú do podobnej situácie, celkom iste zareagujú podobne. Tak sa dedí súcit, empatia, starostlivosť o druhých. A navyše, zomieranie a smrť už nikdy pre nich nebudú tabu.

Táto forma zdravotnej starostlivosti ma veľmi napíňa

– odpovedala moja sestrička na otázku, ako sa jej pracuje v tejto službe. „*Cítim, že môžeme veľmi účinne pomôcť, sme priamo zomierajúcom a tvorivo môžeme riešiť rôzne situácie.*“ Táto služba vie skutočne nás, čo tam chodíme, doslova „chytiť za srdce“. Každému jednotlivému prípadu sa učíme pomáhať, zlepšovať kvalitu ostatného života. Vnímame zmysel tejto starostlivosti, a keď zažijeme pokojný odchod, zväčša to v nás vyvolá pocit spokojnosti z dobre vykonanej práce. Dnes vnímame znovu stále väčšiu túžbu chorých a zomierajúcich zomierať doma. A rastie počet príbuzných, ktorí im to chcú umožniť. Preto jednoducho a ticho cítime požiadavku, aby sme im to umožnili aj na primeranej odbornej úrovni.

foto: archív DCHN

MUDr. Kristína Kroftová – sestra Barbora DKL

foto: Paulína Antlová

Prácu na charite vnímam ako veľkú výzvu

Slovenská katolícka charita (SKCH) má od 1. júla 2017 nového generálneho sekretára. Na základe výsledkov výberového konania a po schválení Konferenciou biskupov Slovenska (KBS) prevzal túto funkciu Ing. Erich Hulman, ktorý vystriedal vo vedení SKCH Mgr. Radovana Gumuláka. Novému generálnemu sekretárovi SKCH sme sa pri príležitosti začiatku jeho pôsobenia rozhodli položiť niekoľko otázok.

Mohli by ste sa nám v krátkosti predstaviť, odkiaľ pochádzate?

Profesiou som elektrotechnický inžinier, počítačiar, „ajtik“, ako sa dnes hovorí. Postupne som sa cez obchod a marketing dostal do manažérskych funkcií, viedol som viaceré medzinárodné firmy na Slovensku i v Čechách. Pochádzam od Trnavy, jazykovo som bernolákovec, no už desaťročia žijeme s manželkou a štyrmi deťmi v Bratislave.

Poznali ste SKCH a jej činnosť na Slovensku a v zahraničí už skôr?

Charitné diela a aktivity mi, samozrejme, boli známe, veď do viacerých som sa aj zapájal. No nevedel som, ako je charita na Slovensku a vo svete organizovaná. A aj veľký rozsah činnosti SKCH na Slovensku som spoznal až potom, keď som sa začal zaujímať o prácu generálneho sekretára. A to isté platí aj o zahraničných projektoch. Už vtedy som si povedal, že je tu toľko dobrých diel, a prečo sa o nich tak málo vo verejnosti vie?

Aký bol hlavný motív, pre ktorý ste sa rozhodli kandidovať na funkciu generálneho sekretára SKCH?

Som presvedčený, že všetko, čo sme v živote dostali, získali alebo sme sa naučili, máme aj pre našich blížnych, predovšetkým pre tých, ktorí sú v nejakej núdzi. Keď som sa rozhodol opustiť komerčnú oblasť, bol som rozhodnutý spolupracovať na charitných dielach, ale skôr tak priamo v teréne, rukami. Až keď mi známi do Iraku, kde som v tom čase dobrovoľníčil, poslali informáciu, že SKCH bude vyberať nového generálneho sekretára, vtedy mi napadlo, že aj využitie skúseností z riadiacej práce môže byť potrebnou službou. Tak som sa na poslednú chvíľu prihlásil do konkurzu s tým, že posúdenie mojej vhodnosti rád nechám na druhých.

Ako ste prijali správu, že vás členovia Rady SKCH zvolili do funkcie generálneho sekretára SKCH?

Najsťôr ma to prekvapilo, veď som vedel, že som bol kandidát bez priamych skúseností v neziskovom sektore. Samozrejme aj potešilo. A hneď prišiel pocit rešpektu pred zodpovednosťou, ktorú mi Rada SKCH zverila. Vravil som si, že človeče, zase si si raz trúfol skočiť do rieky bez toho, že by si vedel, kadiaľ tečie.

Aký bol váš pohľad na SKCH ako človeka, ktorý v tejto organizácii predtým nepôsobil?

Zvonku som charitu vnímal ako hodnotnú tradičnú značku, no oslovujúcu skôr staršiu generáciu, vyvolávajúcu asociácie ako charitné domovy pre rehoľnice, zbierky použitého oblečenia a polievky pre bezdomovcov. Potom som si uvedomil rozsah a komplex všetkých zariadení sociálnych služieb, ktoré charita zriadila a prevádzkuje, pravda, vtedy som ju vnímal ako jednu celoslovenskú organizáciu.

Zmenil sa tento pohľad na SKCH po úvodných dňoch vo vašej funkcii?

Prekvapilo ma, i potešilo, že v SKCH pracujú prevažne mladí ľudia. No aj tí starší vekom sú mladí duchom, a všetci inšpirovaní charitnými ideálmi. Potvrdilo sa mi, že pre každého je práca viac poslaním ako zamestnaním. Našiel som viacero už rozpracovaných iniciatív posúvajúcich organizáciu k vyššej efektívnosti a profesionalite. Moje vnímanie charity postupne mladlo. A rovnako som spoznával komplexnosť vzťahov v rámci konfederácie diecéznych charít, i úskalia spolupráce so štátom pri poskytovaní sociálnych služieb.

Aké úlohy by podľa vás mala SKCH plniť na Slovensku a v zahraničí?

Naše poslanie nám náš zakladateľ, Konferencia biskupov Slovenska, rámcovo určil v stanovách SKCH. Na Slovensku je to popri prevádzke charitných domovov predovšetkým koordinácia a podpora činností diecéznych charít a procharitné formovanie verejnej mienky a legislatívneho prostredia. SKCH zároveň poskytuje slovenskú charitnú pomoc v zahraničí a zastupuje Slovensko v Caritas Europe a Caritas Internationalis. V mojom ponímaní SKCH predstavuje sociálnu tvár slovenskej katolíckej cirkvi.

V čom vidíte najväčšiu výzvu a možno aj očakávanie od verejnosti smerom k činnosti a službe SKCH na Slovensku?

Verejnosť veľmi očakáva, a aj oceňuje, zapojenie sa SKCH do riešenia súčasných páľčivých sociálnych problémov Slovenska, pre-

venciu a odstránenie extrémnej chudoby, riešenie integrácie a rozvoja rómskej populácie, osamelých starých ľudí, mnohohodetných rodín atď. Mnohí naši spoluobčania, keď sú konfrontovaní s človekom v núdzi, mu chcú pomôcť, a neraz nevedia ako. Hľadajú dôveryhodnú organizáciu, ktorá im pomôže pomáhať, a charita by mala byť pre nich prvým výberom. Moja vízia SKCH je profesionálna organizácia vyformovaná katolíckou morálkou, transparentná, efektívna vo vnútri, ktorá dokáže pospájať tých, ktorí pomoc potrebujú, s tými, ktorí pomôcť môžu a chcú, bez ohľadu na ich pôvod, náboženstvo alebo farbu pleti.

Mali ste možnosť navštíviť aj niektoré zahraničné projekty SKCH. Plánujete v nich pokračovať, prípadne plánujete smerovať pomoc SKCH do iných regiónov?

Humanitárne projekty SKCH na Blízkom východe som spoznal už počas mojej dobrovoľníckej práce v Iraku. Som presvedčený, že sa nesmieme nečinne prizerať utrpeniu ľudí v tomto regióne. Aj čisto egoisticky vidno, že ak im nepomôžeme v ich krajinách, budeme im musieť pomáhať, keď prídu do tej našej. Krátka návšteva našich centier pre deti v Ugande a Rwande len potvrdila môj názor, že Slovensko je v celosvetovom kontexte v skupine tých bohatších krajín, a teda má povinnosť solidárnosti s chudobnými krajinami, či už na rovine štátnej, alebo cirkevnej. Som si však vedomý našich obmedzených zdrojov a strategicky neplánujem otvorenie dlhodobých projektov SKCH v iných krajinách, skôr sa zameriame na efektívny rozvoj existujúcich. Samozrejme, tak ako doteraz, SKCH bude vždy pripravená podľa aktuálnych finančných možností a v spolupráci s Caritas Internationalis pomôcť v krajine alebo oblasti zasiahnutej prírodnou katastrofou alebo ozbrojeným konfliktom.

Som presvedčený, že všetko, čo sme v živote dostali, získali alebo sme sa naučili, máme aj pre našich blížnych, predovšetkým pre tých, ktorí sú v nejakej núdzi.

SKCH realizuje niekoľko projektov na celoslovenskej úrovni (Adopcia na diaľku®, STOP obchodovaniu s ľuďmi, potravinová pomoc). Uvažujete o nejakom ďalšom?

Každý bežiaci projekt reagoval na potreby ľudí v núdzi, ktoré nestačilo alebo nebolo vhodné riešiť iba na úrovni diecéz alebo farností, alebo bolo potrebné aktivity celoslovensky koordinovať a zastupovať. To sú aj kritériá pre prípadné angažovanie sa SKCH v ďalších projektoch. Máme viacero podnetov týkajúcich sa napríklad rómskej mládeže, rýchlej humanitárnej reakcie alebo akceptácie a integrácie migrantov, ktoré aktuálne zvažujeme.

SKCH si v tomto roku pripomína 90 rokov. Čo by ste jej ako nastupujúci generálny sekretár SKCH zaželeli do najbližších rokov?

V živote jednotlivca je vek 90 rokov zriedkavý a úctyhodný. Podobne dnes vnímame aj organizáciu s takou dlhou existenciou. Ale v katolíckej cirkvi sa čas počíta na stáročia a tisícročia, preto 90 rokov je stále obdobie mladosti, charakterizované rozvojom a nadšením. A to by som chcel SKCH aj zaželať do budúcnosti – aby ostávala duchom mladá a prinášala večný ideál dobročinnnej lásky aj do dnešného neustále sa meniaceho sveta.

Ďakujem za rozhovor.

Ján Michalský

foto: Anton Fric

Obchodovanie s ľuďmi nie je záležitosťou minulosti

Obchodovanie s ľuďmi predstavuje hrubé porušovanie ľudských práv. Ide o závažnú trestnú činnosť páchanú na ženách, mužoch a deťoch všetkých národností, ktorá na obetiach zanecháva trvalé následky. Naš projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi stojí pri obetiach obchodovania od roku 2008 a pomáha im začleniť sa naspäť do spoločnosti. Dlhodobo sa venujeme aj preventívnym besedám a osvetovým eventom, ako aj vyhľadávaniu obetí obchodovania.

Možnosť vrátiť sa späť

Pri práci s našimi klientmi sa snažíme rešpektovať ich individualitu a autonómiu. Vnímame hodnotu každého klienta, pretože práve pocit ľudskej dôstojnosti považujeme za podstatný faktor v procese sociálnej zmeny. Naším cieľom nie je klientovi podsúvať rôzne riešenia. Sociálny pracovník v prvom rade načúva klientovým potrebám, sprevádza ho a podporuje v samostatnom rozhodovaní. Cieľom sociálnej práce je osamostatnenie klienta a jeho celková reintegrácia. V rámci starostlivosti obetiam poskytujeme nevyhnutnú krízovú starostlivosť a reintegráciu. V rámci nevyhnutnej krízovej starostlivosti sú klientom saturované v prvom rade základné životné potreby, ako bezpečie, sucho, teplo, tekutiny, strava, primerané oblečenie, možnosť hygieny, prípadne okamžité zaistenie zdravotníckej starostlivosti pri akútnom stave. V rámci krízovej starostlivosti sa zameriava pozornosť podľa potreby klienta na stanovenie a ujasnenie životných cieľov a krokov, ktoré k cieľom vedú, psychologickú podporu a sprevádzanie, psychiatrickú pomoc a psychoterapiu, duchovnú podporu, sprostredkovanie zdravotnej starostlivosti. Hájime práva a právom chránené záujmy pri úradnom styku, pri vybavovaní osobných dokladov, sociálnych dávok a pri komunikácii s rôznymi štátnymi aj neštátnymi inštitúciami.

Krok za krokom k samostatnosti

V rámci reintegračného procesu s klientmi pracujeme na napĺňaní ich individuálnych cieľov, pomáhame pri hľadaní a získaní vhodného zamestnania, podporujeme ich v rámci rekvalifikácie, učíme ich, ako správne hospodáriť a nakladať s financiami. V rámci pracovnej terapie v nich podporujeme pozitívny vzťah k práci, budujeme a upevňujeme pracovné návyky. Zabezpečujeme rôzne voľnočasové aktivity a učíme klientov, ako pozitívne a užitočne nakladať s voľným časom. Reintegrácia a postupné osamostatnenie klienta, keď prestáva byť závislý od našej pomoci a podpory, sú dlhodobé procesy a závisia vo veľkej miere od nastavenia a motivácie každého klienta. U niekoho stačí niekoľko mesiacov, u iného sa toto obdobie predlžuje aj na niekoľko rokov. Obchodovanie s ľuďmi má na obeť devastáčny účinky. Znásanie psychického a fyzického zneužívania, hrozieb a vyhrožok spôsobuje obetiam vážne následky. Preto sa často pri práci stretávame aj s klientmi, ktorí trpia rôznymi psychiatrickými poruchami a zhoršeným zdravotným stavom do takej miery, že nie sú schopní sa zamestnať, nedokážu samostatne fungovať a sú odkázaní na pomoc inej osoby. V takýchto prípadoch klientom zabezpečujeme prijatie v špecializovaných zariadeniach, kde im je poskytovaná dlhodobá odborná pomoc a starostlivosť.

Poznať svoje práva

Nevyhnutnou súčasťou našej práce je zrozumiteľným spôsobom poskytovať informácie obetiam obchodovania s ľuďmi o ich právach. Tieto práva siahajú od pomoci a podpory v krízovej situácii a zdravotnej starostlivosti po právo na prístup k spravodlivosti a na právne zastupovanie či právo uplatňovať si nárok na náhradu škody. Naším klientom zabezpečujeme prístup k spravodlivosti poskytovaním komplexnej právnej pomoci formou právneho poradenstva až po zastupovanie pred súdom.

Projekt Návraty

Koncom januára tohto roku projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi rozšíril svoje pole pôsobnosti o projekt zameraný na realizáciu asistovaných dobrovoľných návratov. Projekt pomáha slovenským občanom nachádzajúcim sa v zahraničí, u ktorých existuje dôvodné podozrenie, že sa stali obeťami obchodovania. Cieľom projektu je zabezpečenie dôstojného a bezpečného návratu obeť do krajiny pôvodu s ohľadom na jej individuálne potreby, a to s pomocou lokálnych pomáhajúcich organizácií a štátnych inštitúcií.

foto: Anton Frič

Koordinátor projektu nadväzuje prvotný kontakt s pomáhajúcou organizáciou/inštitúciou, kde sa obeť zdržiava, a zoznamuje sa s konkrétnym prípadom. Jeho úlohou je prostredníctvom viacerých nástrojov identifikovať potenciálnu obeť, jej potreby a momentálnu situáciu. Jedným z účinných nástrojov v prvotnej fáze prednávratovej asistencie je sprostredkovanie video rozhovoru s klientom. Práve optický obraz pomáha klientovi odbúrať prvotné pocity neistoty, nedôvery a naladiť sa na rovnakú vlnu. Počas rozhovoru je klientovi predstavený Národný program podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, ktorý ponúka širokú škálu služieb podporujúcich reintegračný proces jednotlivca do spoločnosti. Informácie získané počas spoločného rozhovoru nám pomáhajú nielen odhaliť klientove potreby a možné riziká, ale zároveň nastaviť služby tak, aby čo najlepšie reflektovali jeho individuálne potreby. V prípade potreby vieme klientovi zabezpečiť cestovné doklady, lístky a osobnú asistenciu počas návratu do vlasti. Ak nastane prípad, že slovenský občan identifikovaný ako potenciálna obeť obchodovania sa v zahraničí ocitol v krízovej situácii a nemá uspokojené základné životné potreby ako jedlo a bývanie, nasmerujeme ho na lokálnych partnerov, ktorí mu zaobstarajú bezpečné bývanie, stravu spolu s ďalšími službami zameranými na stabilizáciu jeho psychického a zdravotného stavu. Vyzdvihnutie klienta na letisku/stanici je poslednou fázou v procese realizácie dobrovoľných návratov, keď sa odovzdáva do starostlivosti sociálnych pracovníkov.

Jana Verdura, Jana Ursiny

Viac informácií nájdete na: www.obchodsludmi.sk
Facebook: **STOP obchodovaniu s ľuďmi**

V prípade, že by ste chceli podporiť náš projekt, môžete prispieť dobrovoľným príspevkom do fondu pre obeť obchodovania na účet: **IBAN SK75 1100 0000 0029 2183 2281**.

Vaša pravidelná podpora nám umožní obetiam pomáhať dlhodobo a efektívne. Ďakujeme!

foto: Anton Frič

Liečivé účinky Samárie

Jedno zo zariadení Bratislavskej arcidiecéznej charity je Domov sociálnych služieb a rehabilitačné stredisko Samária. Ide o ambulatnú službu pre psychicky chorých ľudí trpiacich schizofréniou a jej príbuznými ochoreniami, ktorí prerušia štúdium na škole či výkon zamestnania. Často v dôsledku ochorenia zostávajú odkázaní na invalidný dôchodok.

Samária je to zariadenie rodinného typu s kapacitou 15 miest, čo nám umožňuje pristupovať ku každému z klientov individuálne. V našom centre, do ktorého prichádzajú v pracovných dňoch, nájdú podporu, pomáhame im opäť nadobudnúť stratené sebavedomie, životaschopnosť a samostatnosť v bezpečnom a priateľskom prostredí. V Samárii ponúkame veľa zaujímavých aktivít. Medzi tie pravidelné patrí psychologické a sociálne poradenstvo, tvorivé písanie, komunity, muzikoterapia, diskusné okienko, duchovný program, arteterapia, rozvoj sociálnych zručností, varenie, prechádzky, výlety, exkurzie a pod. Program prebieha skupinovo a aj individuálne pod odborným vedením. Našou snahou je, aby sa naši „Samaritáni“ v čo najväčšej miere zapojili do bežného života. Či sa nám to darí, skúste posúdiť na základe príbehov Petra a Marka.

Práca so seniormi ako terapia

Do Samárie som začal chodiť pred 2,5 roka, lebo mám duševnú chorobu, a aj preto, aby som netrúvil čas len sám, ale aj medzi kolektívom nových priateľov. Vďaka tomu sa mi upravil môj denný režim, pretože som netrúvil toľko času za počítačom vo večerných hodinách. Objavil som v sebe kreatívneho ducha, začala sa mi páčiť arteterapia, kde som zdokonaľoval svoje maliarske umenie. So Samáriou sme chodili na rôzne výlety do prírody, napr. do Sv. Jura, do Trenčína, na Pajštún či do Marianky. Taktiež sme trávili čas s chalanmi z Retestu pri športe a športových hrách. Chodievali sme tiež na pingpongové turnaje, ktoré organizovalo zariadenie Most. Proste v Samárii sa vždy niečo organizovalo, dialo, a preto som sa tam cítil vždy veľmi šťastne a plný optimizmu. Spomínam si aj na návštevy p. Končoka, ktorý nám prezentoval svoje príhody z ciest po svete a ukazoval svoje umelecké fotografie.

Po nejakom čase niektorí z nás v Samárii dostali príležitosť zamestnať sa cez úrad práce, preto ma moja terapeutka Zuzana predstavila Katke Adamovej – vedúcej v Dome seniorov Caritas. Moja práca spočívala spočiatku v pomocných prácach, ako fúkanie kolies na vozíkoch, upratovanie a pod. Po menšom zaučení som začal pomáhať aj pri iných činnostiach, napr. voziť obedár z kuchyne, chodiť na nákupy, tlačiť vozíky s klientmi. Kolektív v dome seniorov je veľmi príjemný a váži si prácu, ktorú pre nich robím. Ja som im veľmi vďačný, hlavne Zuzane Štadlerovej a Katke Adamovej, za poskytnutú príležitosť.

MAREK, klient DSS a RS Samária

foto: archív BACH

foto: archív BACH

Práca pri koňoch pomohla v liečbe

Do zariadenia Domov sociálnych služieb a rehabilitačné stredisko Samária som začal chodiť koncom roka 2012. Bolo to asi pol roka potom, ako som bol druhýkrát hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení v petržalskej nemocnici na Antolskej ulici. Diagnóza: nedi-ferencovaná schizofrénia. Po akútnej fáze som bol asi tri mesiace na PN-ke, z toho mesiac v nemocnici. To obdobie bolo dosť hektické, keďže som sa po hospitalizácii vrátil do zamestnania. Pracoval som ešte asi tri mesiace, no potom sa mi vrátili príznaky choroby, napr. bludy, a nevládal som už ďalej v zamestnaní fungovať. Keďže som nespĺňal požiadavky zamestnávateľa, zo zamestnania ma prepustili a zdržiaval som sa väčšinou už len doma. Potom prišiel december a v tom období som bol už ako-tak stabilizovaný a nastavený na liečbu. No stále som nebol schopný pracovať, a tak som si začal vybavovať invalidný dôchodok. Popri tom som začal chodiť do zariadenia Bratislavskej arcidiecéznej charity DSS a RS Samária na Trnávke, kde mi v liečbe výrazne pomohli. Mal som denný režim. Do Samárie som chodil denne od 09.00 h do 15.00 h. Každý deň bol iný program. Práca v ateliéri, spoločenské hry, športové popoludnie, práca v záhrade, duchovný program, výlety, kino, divadlo a rôzne iné

činnosti, ktoré nielen mne, ale aj ostatným mojim kamarátom zo Samárie pomohli v liečbe. Môžem povedať, že Samária mi pomáha dodnes, aj keď tam už, kvôli práci, nechodím tak často ako predtým. Minimálne je pre mňa dobrou psychickou podporou a vždy, keď do Samárie zavítam, milo ma tu všetci privítajú a cítim sa tu ako doma. V Samárii sme mávali aj rôzne terapie, napr. arteterapiu, ergoterapiu, muzikoterapiu, hipoterapiu a iné. Práve hipoterapia mi v liečbe pomohla asi najviac, napriek tomu, že koní som sa spočiatku bál. No neskôr zo mňa strach postupne opadol. Na hipoterapiu sme chodili asi každé dva týždne od jari do jesene. Na začiatku sme vždy čosi porobili a potom sme sa už len vozili. Asi po roku sa mi naskytla príležitosť pri koňoch aj pracovať. Slovo dalo slovo a dnes už piaty mesiac zarezávam v Petržalke v Starom háji. Pracujem štyri hodiny denne, päť dní v týždni. Víkendy a sviatky mám voľno. Práca pri koňoch ma veľmi baví. Je to spojenie príjemného s užitočným a dostávam aj plat. Popri invalidnom dôchodku je to veľká pomoc. Dnes sa cítim celkom znesiteľne. Beriem lieky a raz za mesiac chodím na injekciu. Dúfam, že to takto pôjde aj naďalej a môj stav sa bude už len zlepšovať. Ďakujem preto Pánu Bohu i všetkým, ktorí mi pomohli v liečbe a v životnom nasmerovaní.

PETER, klient DSS a RS Samária

SKCH V OBRAZOCH

V máji navštívili oba naše africké projekty zástupcovia Slovenskej katolíckej charity. V Centre Nepoškvrneného srdca Panny Márie v Ugande sme mali radosť z dobrého zdravotného stavu detí, tešili sme sa z nedávno postavenej škôlky, ako aj krajčírskej dielne. Počet podporovaných detí v rámci projektu Adopcia na diaľku® rastie aj naďalej a v tomto roku pokračuje výstavba stolárskej a murárskej dielne. Vo Rwande, v pútnickom mestečku Kibeho, sme s bratmi pallotínmi doladzovali detaily výstavby novej škôlky pre chudobné deti a navštívili sme miestne komunity Pygmejov, odkiaľ pochádzajú viaceré deti zo škôlky.

foto: archív SKCH

Pripravované podujatia

Srdečne vás pozývame na podujatia, ktoré pre vás pripravila Slovenská katolícka charita a jej diecézne a arcidiecézne charity. Počas mesiacov august až november nás tak môžete stretnúť na akciách v rôznych kútoch Slovenska. Tešíme sa na vás!

Slovenská katolícka charita

Móda a/ako odpad, 20. 8. 2017, Charitná záhrada, Kapitulská 18, Bratislava

Aj noseným kusom oblečenia dokážeme vliať nový lesk a život. Podobne ho chceme dať tým, ktorým po prežitých útrapách prináleží. Príďte k nám do centra Starého Mesta na letný event a buďte súčasťou akcie, kde sa výborná atmosféra stretáva s pomocou konkrétnym ľuďom. Čaká vás prehliadka zaujímavých kúskov venovaných charite, ako aj prezentácia doplnkov vyrobených v zariadeniach pre obeť obchodovania, výstava fotografií, diskusie a náš domáci bazový sirup – výťažok z akcie pôjde na pomoc ľuďom, ktorí si ju vo svojich osudoch zaslúžia. Tešíme sa na vás!

Filmový festival: Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi, 18. 10. 2017, Nitra

Ženy, muži i deti sa aj dnes, v modernom 21. storočí, stávajú otrockmi. Sú vykorisťovaní, pracujú pre iných, je im odobratá sloboda a dôstojnosť. O probléme je potrebné rozprávať – aj preto prichádza 4. ročník filmového festivalu s heslom „Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi“. Privítame vás v synagóge v Nitre, kde sme pre širokú i odbornú verejnosť pripravili okrem silných filmov i bohatý sprievodný program. Pretože len osвета pomôže predchádzať ľudskej tragédii. Uvidíme sa na filmovom festivale a spoločne oslávim Európsky deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Potravinová zbierka Tesco, 9. – 11. 11. 2017, celé Slovensko

Zákazníci vo vybraných predajniach Tesco po celom Slovensku sa budú môcť opäť zapojiť do čoraz obľúbenejšej potravinovej zbierky pre ľudí v núdzi. Tesco spoločne s charitatívnymi organizáciami už piaty rok organizujú projekt na pomoc ľuďom v núdzi. Reťazec hodnotu darovaných potravín od zákazníkov po skončení zbierky ešte finančne zvýši o 20 %.

Bratislavská arcidiecézna charita

Podpora a sprevádzanie v duševnom zdraví, jún – november, Bratislavská arcidiecéza

Trápia vás psychické problémy? Nezostaňte v tom sami. Projekt je určený ľuďom so psychickými problémami, ich príbuzným, ale aj širokej verejnosti. Konzultácie prebiehajú formou podporných skupín (každý štvrtok) alebo odborného poradenstva (osobne, mailom, telefonicky). V prípade záujmu nás kontaktujte:

0910 842 995, psycholog@charitaba.sk

Arcidiecézna charita Košice

Odpust Ružencovej Panny Márie v Obišovciach, 1. október 2017

Aj naša Arcidiecézna charita Košice bude súčasťou odpustovej slávnosti, kde okrem promostánku sa spolu s celou arcidiecézou pod vedením otca arcibiskupa Bernarda Bobera zasvätime Nepoškvrnenému srdcu Panny Márie.

Deň boja proti chudobe, 17. október 2017, Košická arcidiecéza

V tento deň vyjdeme s dobrovoľníkmi do ulíc Košíc a iných miest našej arcidiecézy, aby sme poukázali na chudobu v našej spoločnosti a na ľudí, ktorí sú odkázaní na našu pomoc. Milodar od darcov odmeňujeme mydielkom, ktoré vyrábajú naši klienti. Práve im bude výnos zbierky určený.

Gréckokatolícka charita Prešov

Uvidíme sa na pútnických miestach Litmanová, Ľutina

Gréckokatolícka charita Prešov sa teší na stretnutie s veriacimi počas odpustových slávností na pútnických miestach v Litmanovej a Ľutine. Prostredníctvom informačného stánku, prezentácií a osobných rozhovorov so zamestnancami a klientmi sa budú môcť veriaci dozvedieť bližšie informácie o našom poslaní a činnosti, o poskytovaných službách aj aktivitách, ktoré už vyše 25 rokov pre verejnosť prešovskej archieparchie realizujeme. Tešíme sa na vzájomné obohatenie.

70 rokov blízko pri človeku, 9. 11. 2017, Prešov

Pri príležitosti pripomenutia si 70. výročia založenia Gréckokatolíckej charity Prešov, 10. výročia posviacky Kaplnky bl. Petra Pavla Gojdiča, a zároveň v roku, keď slávime 90 rokov Slovenskej katolíckej charity, sa tešíme na spoločnú svätú liturgiu v Centre GKCH v Prešove. Tieto významné medzníky v našej histórii si pripomenieme 9. novembra (štvrtok) na Hlavnej 2 v Prešove. Okrem slávnostnej svätej liturgie pre prítomných pripravujeme krátky historický prierez nášho vývoja a prezentáciu súčasných služieb.

Spišská katolícka charita

Púť charít, 13. 10. 2017, Spišská Kapitula

Každoročná Spoločná púť charít, ktorú tento rok organizuje Slovenská katolícka charita spoločne so Spišskou katolíckou charitou, sa uskutoční v Spišskej Kapitule. Zamestnanci, dobrovoľníci a klienti sa budú spoločne modliť, ďakovať a prosiť o požehnanie v ďalšej práci.

Zbierka školských pomôcok

1. jún - 31. august 2017

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA
Charita
blízko pri človeku

S prázdnu taškou sa do školy nechodí.

Pomôž nám naplniť ďalšiu tašku a prines nové alebo používané, ale stále funkčné:

tašky zošity fixky pravítka
peračníky pastelky nožnice perá

a všetko, čo môžu deti v škole pri štúdiu využiť.

Vďaka **darovaným pomôckam** budú môcť aj deti zo sociálne slabších rodín, krízových centier a detských domovov na Slovensku prísť do školy pripravené a získajú tak **šancu na plnohodnotné vzdelávanie a lepšiu budúcnosť**. Viac informácií na www.charita.sk. Činnosť a aktivity SKCH na Slovensku môžete podporiť aj na účte **SK37 0900 0000 0001 7687 5345**, variabilný symbol **2211**.

Mediálni partneri:

